

EXPORT A COVID-19

Závěrečná zpráva

6/2020

AMSP ČR

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PŮDNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

GAME CHANGERS

VÝZKUMNÉ POZADÍ

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) sdružuje na otevřené, nepolitické platformě malé a střední podniky a živnostníky i jejich organizace z celé České republiky. Kromě návrhů legislativy se zabývá také tématy jako je export, inovace, financování či vzdělávání.

Ve spolupráci se svými partnery AMSP ČR průběžně realizuje projekty cílené na aktuální otázky ve své oblasti působení, podporované výzkumy trhu.

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jak exportéři pohlíží na **situaci kolem Covid-19** a jak vnímají roli státu.

METODIKA

**Metoda
výzkumu**

**CATI (telefonické dotazování)
Sběr dat probíhal ve dnech 1.-8.6. 2020**

**Cílová
skupina**

**Majitelé, jednatele, ředitelé malých
a středních exportujících podniků (5-250)**

**Velikost
vzorku**

301 exportérů

**Výzkumný
nástroj**

Strukturovaný dotazník o délce cca 12 minut

HLAVNÍ ZÁVĚRY

HLAVNÍ ZÁVĚRY

7 z 10 exportérů zaznamenalo bezprostředně negativní dopad na vývoz díky situaci kolem Covid-19. Průměrně šlo o propad kolem 50 %.

Více než polovina firem se bezprostředně potýkala s poklesem zakázek. Problémem bývají i zpožděné dodávky ze strany dodavatelů nebo odklady projektů. Pouze 7 % firem uvedlo, že je Covid-19 nijak nezasáhl.

Program Antivirus pro udržení zaměstnanosti využije nebo plánuje využít 47 % malých a středních exportérů.

Podporu ze strany ČEB a EGAP v současném období hodnotí firmy neutrálně. 8 % vnímá podporu pozitivně, naopak 14 % negativně – většina nemá názor.

1 z 5 firem uvažuje o obnově vozového parku. Nejvíce preferovaný způsob nákupu je hotově, přímo do majetku firmy.

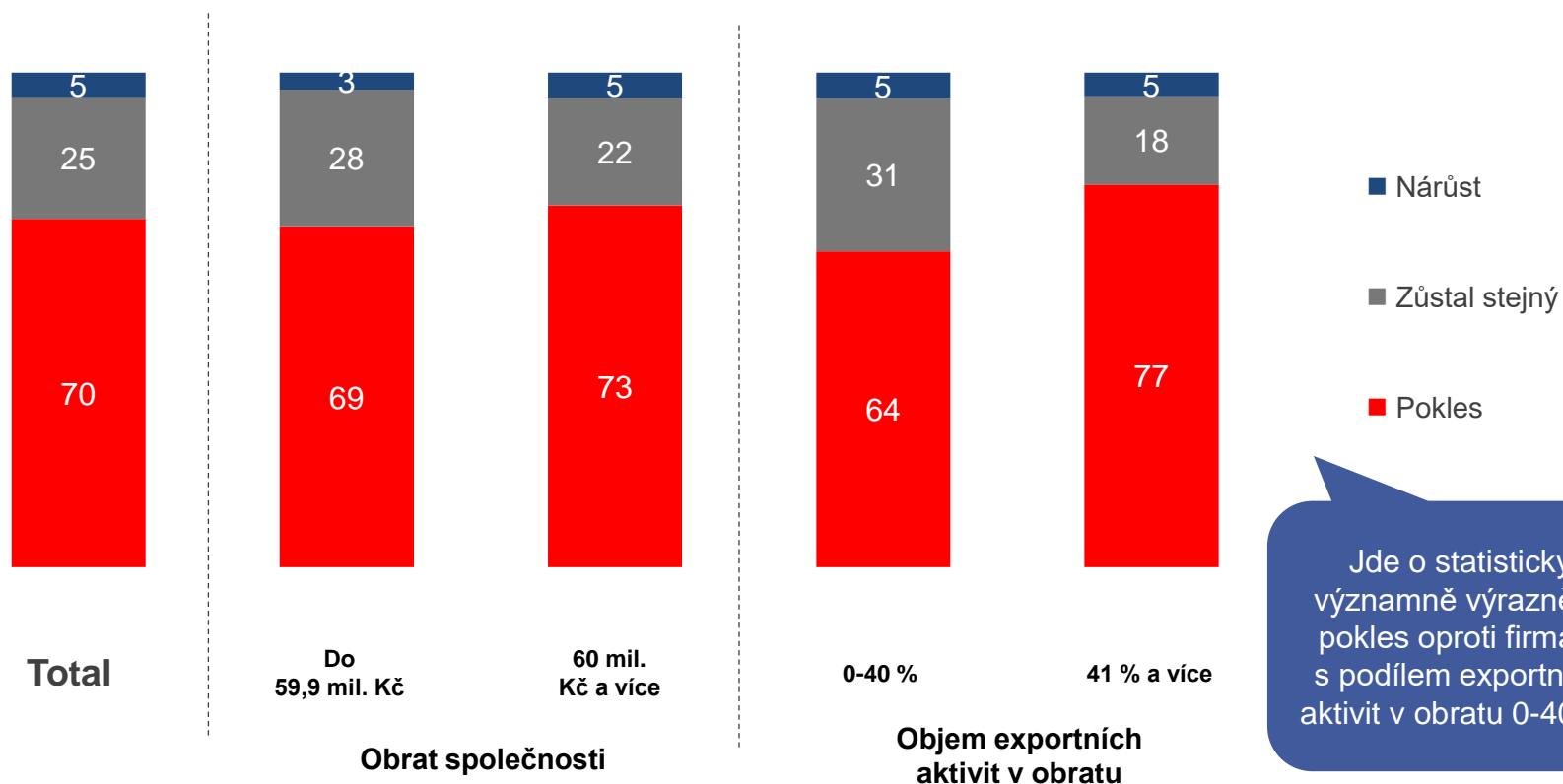
VÝSLEDKY V DETAILU

7 Z 10 FIREM ZAZNAMENALO BEZPROSTŘEDNĚ DOPAD NA EXPORT

Dopad Covid-19 na export

v %

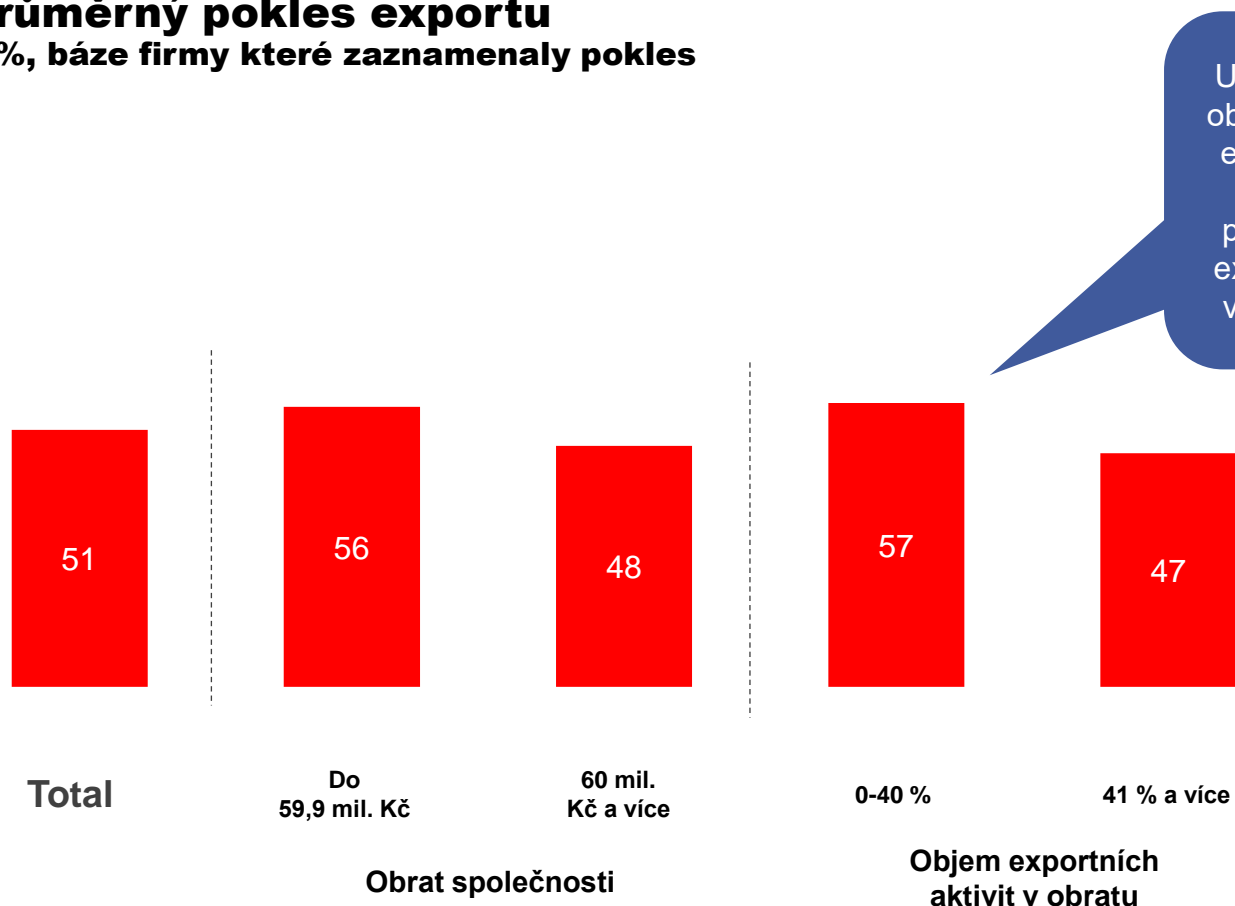
Jde o statisticky významně výraznější pokles oproti firmám s podílem exportních aktivit v obratu 0-40 %.

Komentář AMSP ČR:
Covid-19 silně omezil export českých firem. Nemožnost cestovat, uzavření výrobních závodů zahraničních odběratelů a mnoho dalších faktorů se podepsalo na poklesu exportu o více jak 70%. Pro českou otevřenou proexportní ekonomiku je tento výsledek zcela zásadní.

H1. Jak ovlivnil Covid-19 vaše exportní aktivity?
N=301/145/138/155/146

U FIREM, KTERÉ ZAZNAMENALY POKLES, ŠLO PRŮMĚRNĚ O 50 % EXPORTU.

Průměrný pokles exportu v %, báze firmy které zaznamenaly pokles

Komentář AMSP ČR:
Vyšší diverzifikace zákaznického portfolia u firem s většími tržbami snížila procentuálně vyjádřený pokles. I tak se ale jedná o dramatický a nepřehlédnutelný zásah do podnikatelských aktivit. Tématem k zamyšlení je čas a likvidita firem. Jak dlouho může tato situace trvat, resp. za jak dlouho může nastat obrat v podobě postupného nárůstu a jak dlouho si můžou firmy dovolit tuto situaci financovat ze svých rezerv.

H2. A o kolik procent váš export poklesl?
N=212/83/129/100/101

VÍCE NEŽ POLOVINA FIREM BEZPROSTŘEDNĚ ZAZNAMENALA POKLES ZAKÁZEK, FIRMY SE ALE POTÝKAJÍ I S OPOŽDĚNÝMI DODÁVKAMI, ODKLADY PROJEKTŮ ATD.

Jakým způsobem Covid-19 firmu nejvíce zasáhl?

	v %	Obrat společnosti		Objem exportních aktivit v obratu	
		Do 59,9 mil. Kč	60 mil. Kč a více	0-40 %	41 % a více
Pokles zakázek	55	51	62	48	63
Pokles obratu	37	38	35	37	36
Zpožděné/žádné dodávky	20	21	17	19	21
Odklady projektů	13	13	11	14	13
Karanténa	11	10	11	14	9
Rušení projektů	10	10	10	11	10
Nutnost propouštět	3	1	5	1	5
Něco jiného	10	12	8	10	11
Nezasáhl	7	7	8	12	3

Komentář AMSP ČR:
Opatrnější přístup k investicím majitelů firem, pozastavení již běžících projektů, chybějící vstupy do výroby či úplné uzavření některých výrobních závodů přirozeně způsobily přibrzdění ekonomiky téměř ve všech odvětvích. Aby firmy byly opět více flexibilní a dokázaly překlenout období nastávající recese, nevyhnou se zásadním rozhodnutím týkající se efektivity výroby.

H4. Jakým způsobem vás Covid-19 jako firmu nejvíce zasáhl?
 N=301/145/138/155/146

FIRMY BY V SOUVISLOSTI S COVID-19 NEJVÍCE UVÍTALY ODPUŠTĚNÍ PLATEB ZA ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ POJIŠTĚNÍ.

Jakým by firmám v souvislosti s Covid-19 nejvíce pomohlo ze strany státu? v %

	v %	Obrat společnosti		Objem exportních aktivit v obratu	
		Do 59,9 mil. Kč	60 mil. Kč a více	0-40 %	41 % a více
Odpuštění plateb za zdravotní a sociální pojištění	62	59	67	61	64
Záruky za úvěry	12	15	9	14	11
Snížení odstupného při propouštění	5	5	5	5	5
Kurzarbeit, podpora na udržení zaměstnanců	2	1	3	1	4
Podpora, pomoc českým firmám od vlády	2	2	2	3	1
Informace - jasné, přesné, odborné, stabilní	2	1	1	3	0
Vyřešit zaměstnance	2	2	1	2	1
Odpuštění nájmu, odpuštění daní, DPH	1	3	0	2	1
Nešířit paniku, nestrašit občany	1	1	1	1	1
Otevření hranic	1	1	1	0	2
Něco jiného	4	3	4	4	4
Nic	5	6	4	6	4

Komentář AMSP ČR:
České firmy a jejich majitelé řeší dvě protichůdné věci. Na jedné straně je to pochopitelná nevěle propouštět své zaměstnance, které pracně v posledních letech získali a do kterých investovali nejen peníze, ale i mnoho osobní energie. Na druhé straně pak přemýšlí, jak co nejefektivněji zeštíhlit své firemní struktury, aby nadcházející recesi překonali s co nejmenšími ztrátami. Z výsledku je zřejmé, že většina podnikatelů si svých zaměstnanců váží a pro zachování co nejvíce pracovních pozic by jim uvolnilo ruce odpuštění plateb za zdravotní a sociální pojištění.

H5. Co by vám v souvislosti se situací kolem Covid-19 nejvíce pomohlo ze strany státu?

N=301/145/138/155/146

VÍCE NEŽ POLOVINA FIREM MÁ ZÁJEM O KURZARBEIT PRO DALŠÍ 1-2 ROKY, OBZVLÁŠTĚ PAK VELKÉ FIRMY.

Které z daných nástrojů by firmy využily?

v %

		Obrat společnosti		Objem exportních aktivit v obratu	
		Do 59,9 mil. Kč	60 mil. Kč a více	0-40 %	41 % a více
Kurzarbeit v upravené podobě, který by byl nástrojem i na další 1-2 roky	59	51	69	52	66
Dotace na automatizaci nebo robotizaci	38	32	42	39	37
Komerční úvěrový produkt na základě odvedených daní z příjmu z posledních 3-5 let, který by byl velmi nízkou úročen (např. 1-2 %)	34	36	30	33	35
Společné cestování s ostatními firmami (např. státem podporovaný let do určitých destinací)	12	8	14	9	14
Žádné z uvedeného	11	13	9	14	8

Komentář AMSP ČR:
Čeští podnikatelé volají po kurzarbeitu, který by v upravené podobě mohl být nástrojem na překonání kritických měsíců, kdy se firmy dostanou do problémů s nedostatkem výrobní náplně. Velmi zajímavou a neopomenutelnou skutečností je, že české firmy hledají moderní nástroje, které by jim pomohly být v budoucnu efektivnější. S investicemi je spojeno další pozitivum a to je ochota investovat - za podmínky, že komerční financování bude dosažitelné s rozumnou mírou rizika.

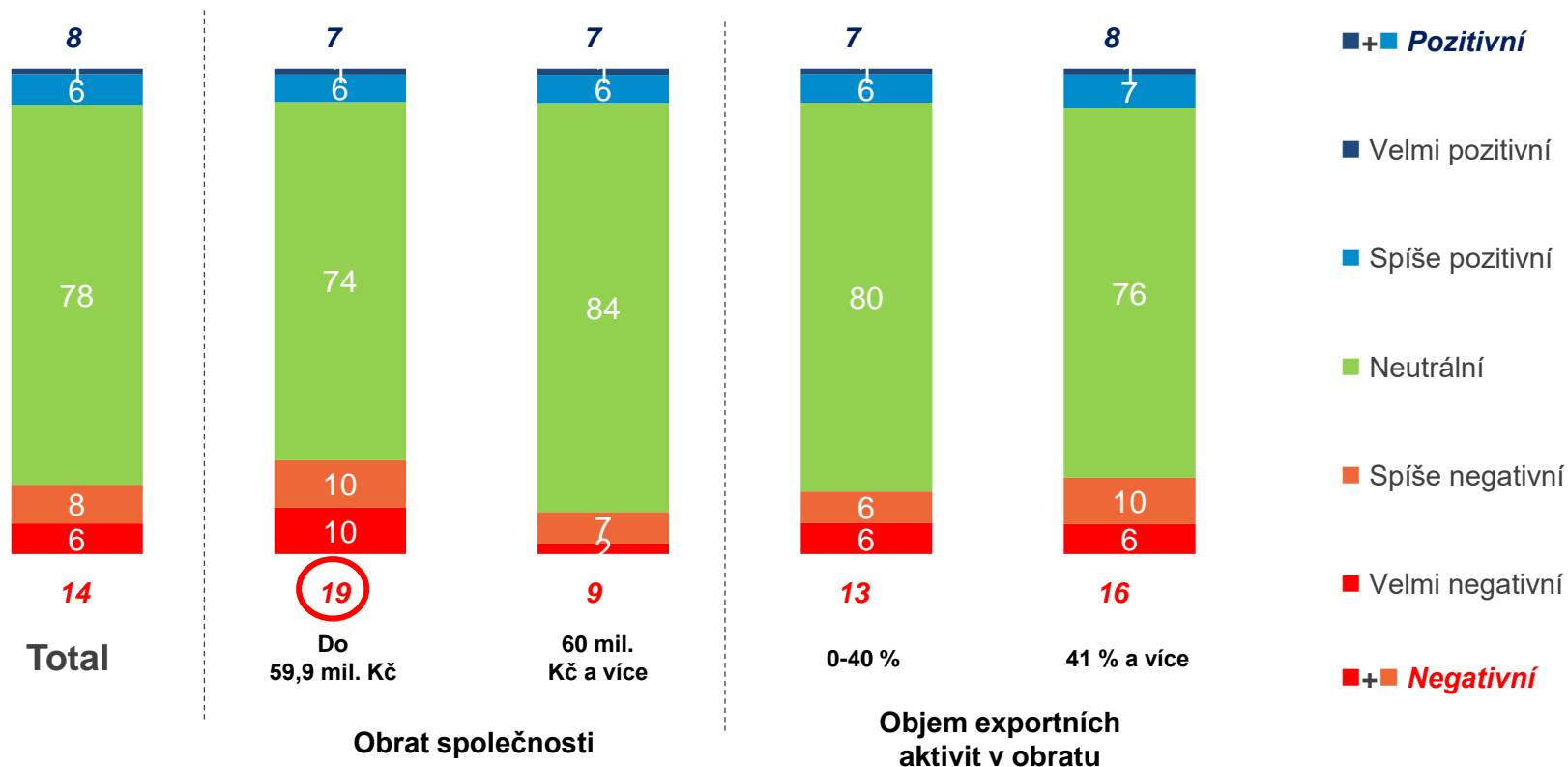
H6. Uvedte, které z následujících nástrojů by pomohli vašemu podnikání a využili byste je?

N=301/145/138/155/146

VÝRAZNÁ VĚTŠINA SUBJEKTŮ HODNOTÍ ÚROVEŇ PODPORY EGAP/ČEB NEUTRÁLNĚ.

Hodnocení úrovně podpory ze strany EGAP a ČEB

v %

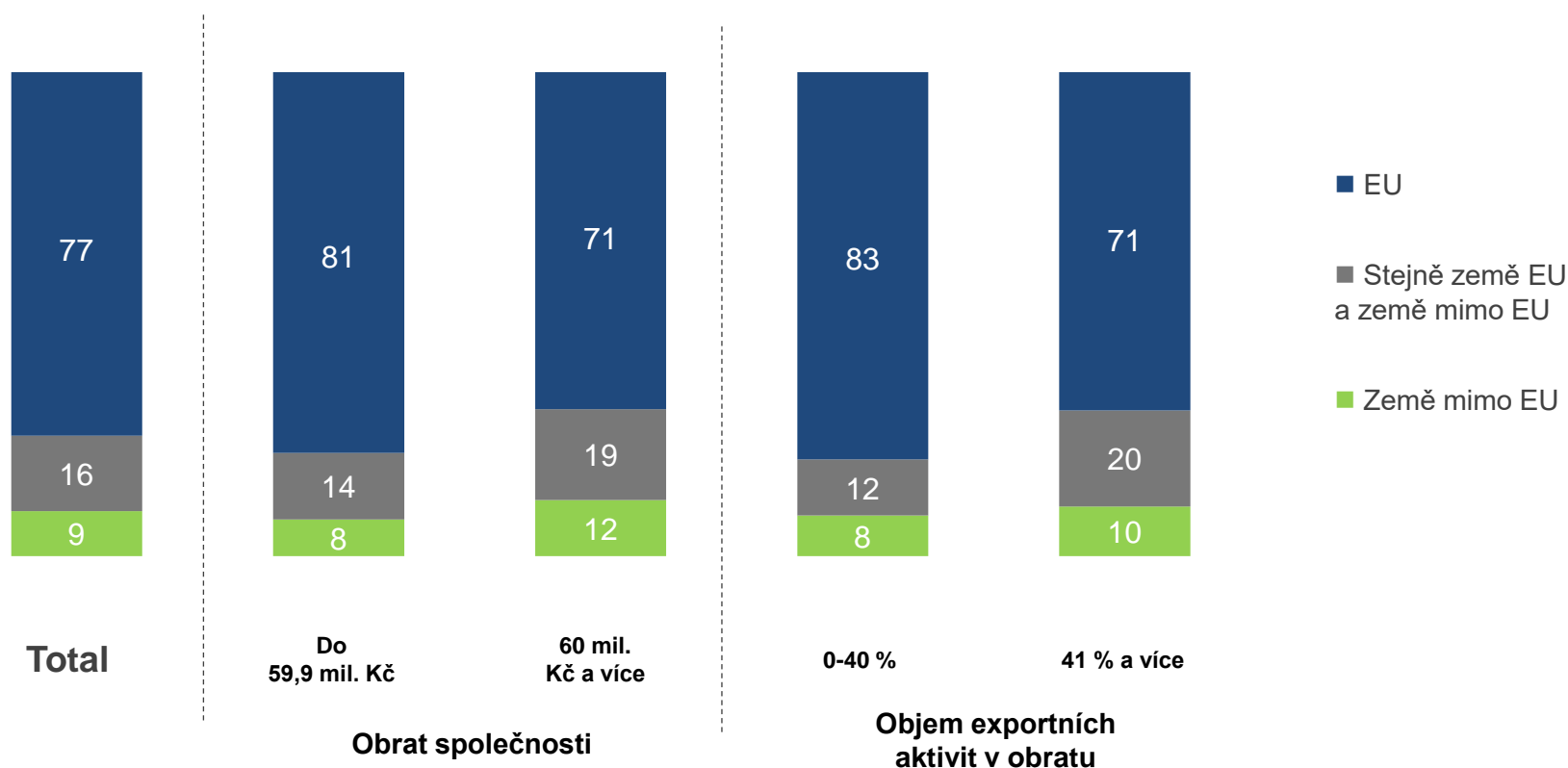
Komentář AMSP ČR:
Skutečnost, že EGAP a jeho služby znají spíše střední a velké firmy není žádným překvapením. Většina MSP ví, že tyto instituce existují, ale během coronavirové pandemie jim nijak zásadně služby této instituce buď nepomohly nebo je ani nepožadovaly.

H8. Jak hodnotíte úroveň podpory ze strany EGAP a ČEB firmám v současné situaci v souvislosti s Covid-19?
 N=301/145/138/155/146

VÝRAZNÁ VĚTŠINA EXPORTÉRŮ VYVÁŽÍ PŘEDEVŠÍM DO ZEMÍ EU.

Kam export firem převážně směřuje?

v %

Komentář AMSP ČR:

Pro většinu českých MSP je trh EU natolik velký, že nemají potřebu překročit hranice členských států. Z průzkumu je zřejmé, že větší firmy mají přesah na vzdálenější a náročnější trhy. V mnoha případech je to způsobeno vysokými náklady na exportní aktivity na vzdálenějších trzích.

H9. Směřuje váš export více do zemí EU, nebo do zemí mimo EU?
N=301/145/138/155/146

4 Z 10 EXPORTÉRŮ NEZNAJÍ ŽÁDNÝ Z UVEDENÝCH NÁSTROJŮ EGAP.

Znalost nástrojů EGAP

v %

		Obrat společnosti		Objem exportních aktivit v obratu	
		Do 59,9 mil. Kč	60 mil. Kč a více	0-40 %	41 % a více
Pojištění proti riziku nezaplacení	53	44	65	50	56
Pojištění pro financující banku	33	31	37	29	37
Pojištění proti zrušení kontraktu odběratelem	31	24	40	26	36
Pojištění proti politickým rizikům	12	10	16	9	16
Ani jedno z uvedeného	40	48	28	44	35

Komentář AMSP ČR:
Znalost nástrojů EGAP je spíše doménou větších podniků. Je ale dobře, že i řada menších či středních firem ví, co EGAP nabízí a proti jakým rizikům je případně zájemce schopen pojistit. U malých firem lze pochopit, že zhruba polovina firem EGAP a jeho nástroje vůbec nezná.

H10. EGAP nabízí možnosti pojištění pro různá exportní rizika. Které z následujících možností pojištění znáte?

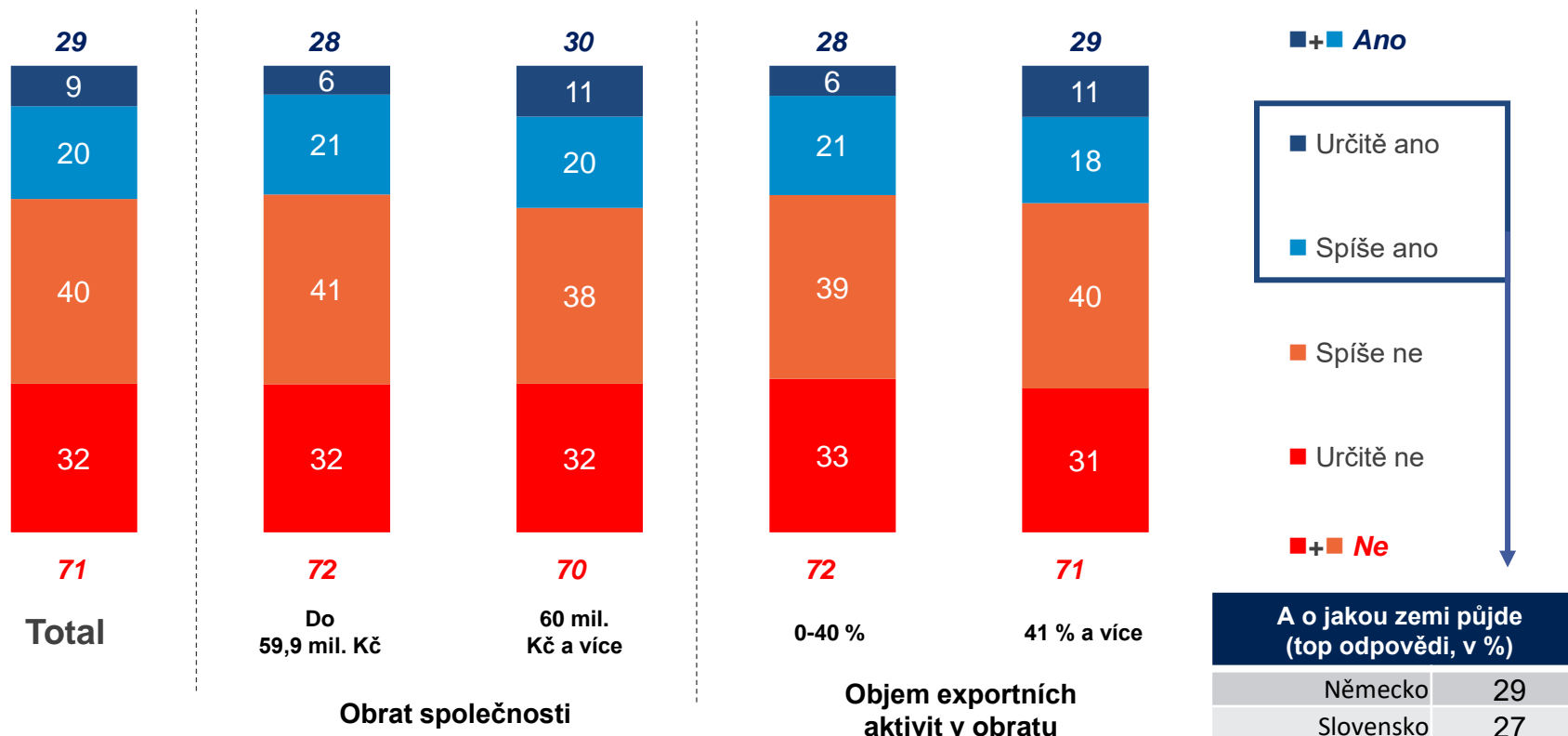
N=301/145/138/155/146

NECELÁ TŘETINA FIREM ZVAŽUJE VYŠŠÍ MÍRU ZAJIŠTĚNÍ PLATEB ZAHRANIČNÍCH ZÁKAZNÍKŮ.

Zvažování vyšší míry zajištění plateb zahraničních zákazníků

v %

A o jakou zemi půjde (top odpovědi, v %)	
Německo	29
Slovensko	27
Francie	15
Polsko	14
EU obecně	12
Rusko	10
Rakousko	10

Komentář AMSP ČR:
Z průzkumu jednoznačně vyplývá, že pouze menší část firem uvažuje o vyšší míře zajištění plateb od zahraničních partnerů. Lze ale také vyzorovat, že platební morálka posledních let byla velmi vysoká a podnikatelé v mnoha případech o vyšším zajištění neuvažují.

H11. Zvažujete vyšší míru zajištění plateb od vašich zahraničních zákazníků? N=301/145/138/155/146

H11b. A jaké země se to bude týkat?, N=86

VĚTŠINA FIREM SE SOUSTŘEDÍ NA UDRŽENÍ STÁVAJÍCÍCH ZAHRANIČNÍCH PARTNERŮ, NEOBJEVUJÍ SE PLÁNY NA OPOUŠTĚNÍ EXPORTNÍCH TRHŮ.

Přístup k situaci kolem Covid-19 – souhlas s výroky

v %

		Obrat společnosti		Objem exportních aktivit v obratu	
		Do 59,9 mil. Kč	60 mil. Kč a více	0-40 %	41 % a více
Soustředíme se na udržení stávajících zahraničních partnerů	74	70	79	63	86
Soustředíme se především na tuzemský trh	32	34	28	50	12
Chceme vstoupit na nové trhy	31	29	33	27	36
Některé exportní trhy budeme opouštět	4	6	2	4	5
Ani jedno z uvedeného	2	1	4	3	1

Komentář AMSP ČR:

Většina českých firem se zaměřuje na udržení stávajících zákazníků a stávajících trhů. Je to přirozené a pochopitelné. Zajímavé je, že ne úplně malá část firem uvažuje o nových trzích. Coronavirová pandemie přepisuje dodavatelsko-odběratelské vztahy a zhruba 1/3 našich podnikatelů hledá nové trhy a nové možnosti.

H12. Uvedte prosím, s kterými z následujících výroků v souvislosti se situací kolem Covid-19 souhlasíte.
N=301/145/138/155/146

POLOVINA FIREM AKTUÁLNĚ PLÁNUJE INVESTICE DO VÝVOJE FINÁLNÍHO NEBO NOVÉHO PRODUKTU.

Plánované investice

v %

		Obrat společnosti		Objem exportních aktivit v obratu	
		Do 59,9 mil. Kč	60 mil. Kč a více	0-40 %	41 % a více
Vývoj finálního nebo nového produktu	50	54	46	50	51
Automatizace/robotizace	38	32	44	32	45
Vzdělání zaměstnanců	31	27	33	32	29
Nové technologie, technologie obecně	7	8	7	10	5
Rozšíření obchodního styku, podpora prodeje	4	6	3	3	5
Obnova, nákup strojů, zařízení	4	2	5	5	3
Modernizace a rekonstrukce prostorů, hal	3	4	1	3	3
Propagace, prezentace, inzerce	3	4	1	3	3
Nákup nemovitosti, výstavba nové budovy	2	3	1	3	2
Úspora energií	2	0	4	1	3

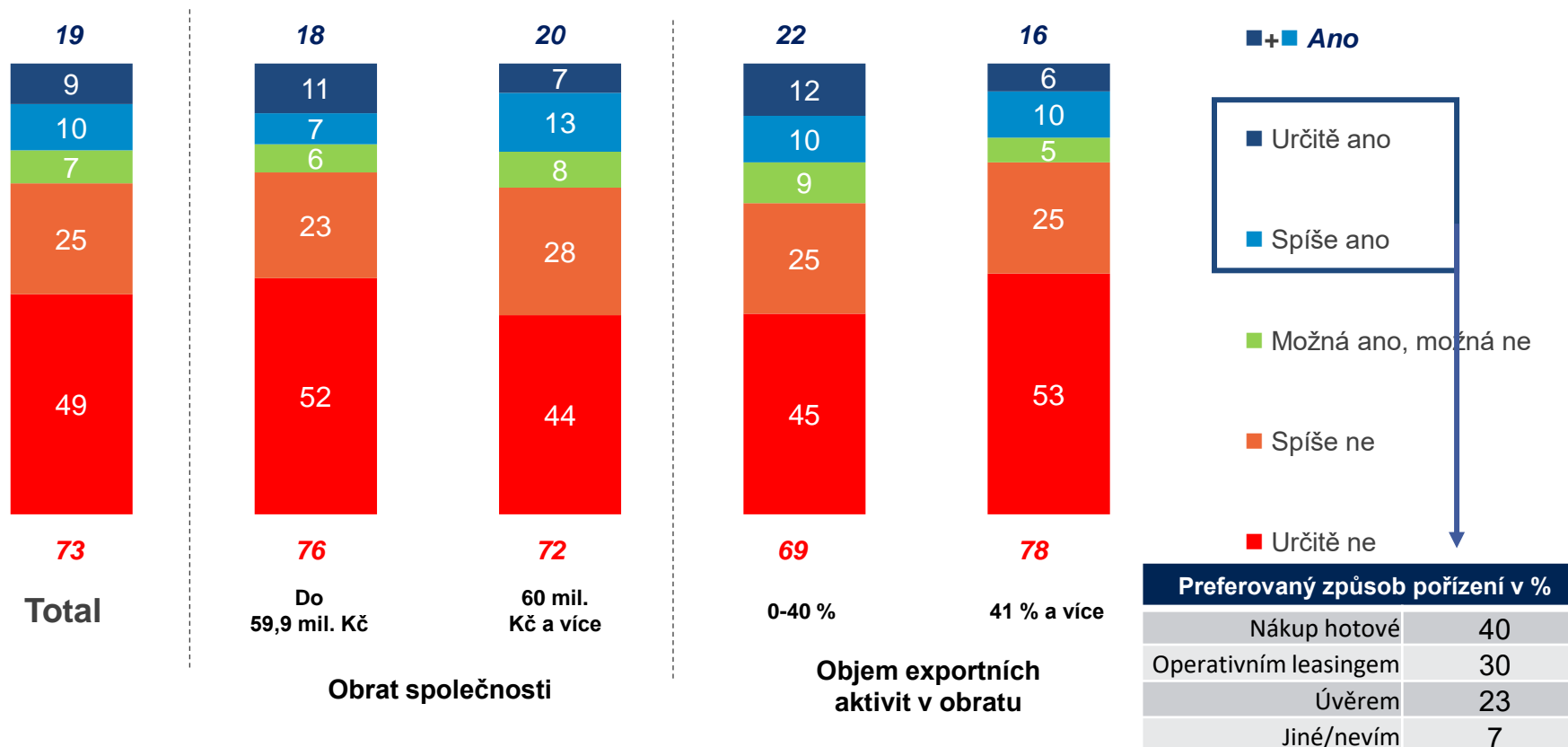
Komentář AMSP ČR:
České firmy správně směřují své úsilí k vývoji finálního produktu po vzoru české strategie The Country For The Future. Tento postoj může otevřít dveře mnoha českým firmám na nové trhy. Investice do automatizace a robotizace a vůbec do technologií jako takových je naprosto přirozená věc. Rapidně ale roste zájem o další vzdělávání svých zaměstnanců.

H13. Do kterých z následujících oblastí plánujete aktuálně investice?
 N=301/145/138/155/146

PŘIBLIŽNĚ PĚTINA FIREM V SOUČASNOSTI UVAŽUJE O OBNOVĚ VOZOVÉHO PARKU

Uvažují firmy o obnově vozového parku?

v %

Komentář AMSP ČR:
Automobilový průmysl je diskutován z mnoha stran. Je až překvapivé, že přibližně 20 % českých firem má v plánu obměnit svůj vozový park. O to více je pak překvapivé, že až 40 % dotázaných uvažuje o nákupu v hotovosti.

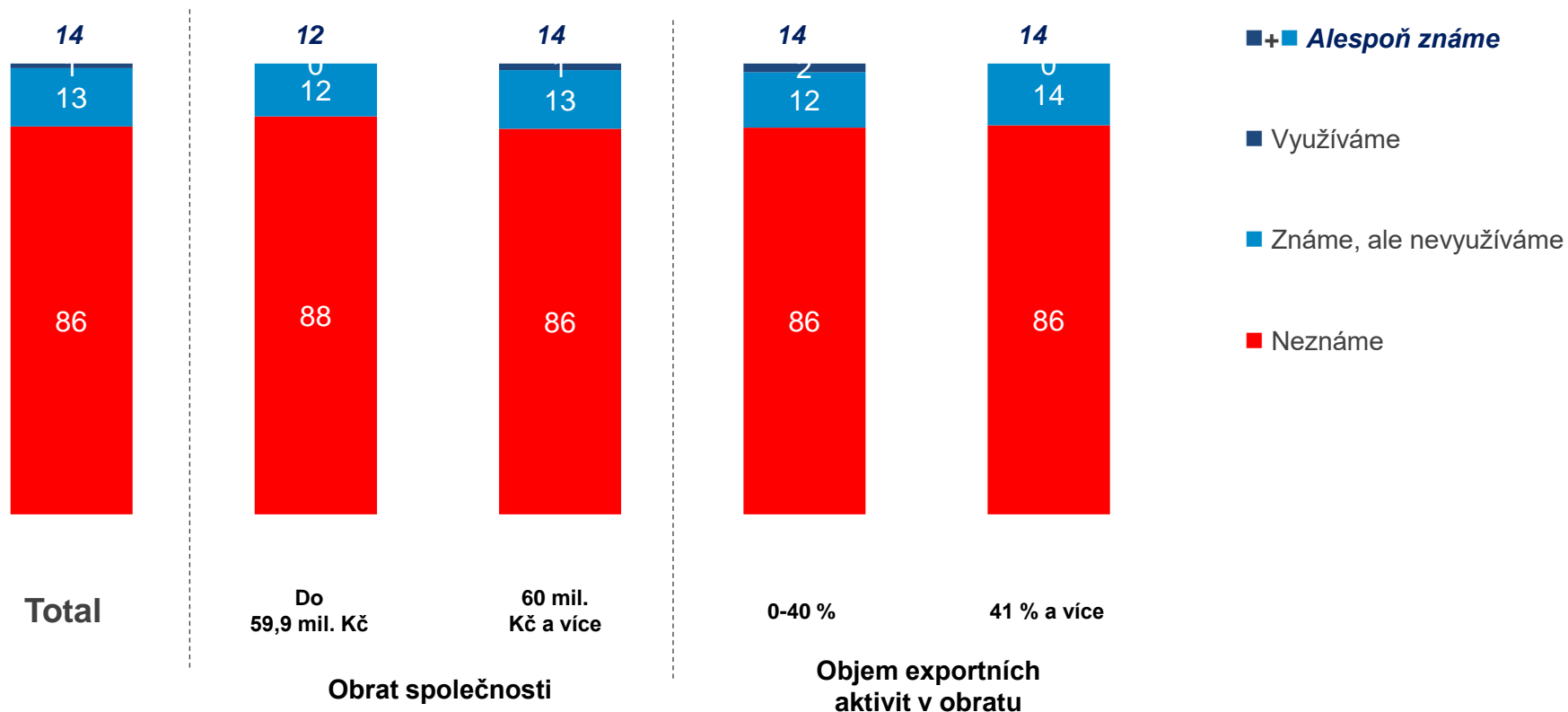
H14. Uvažujete v letošním roce i v souvislosti s koronavirovou krizí s obnovou vozového parku? N=301/145/138/155/146

H14b. Jakým způsobem budete vozový park pořízovat? N=80

POVĚDOMÍ O PORTÁLU WE.TRADE JE ZATÍM NÍZKÉ, FIRMY HO VĚTŠINOU NEZNAJÍ.

Portál we.trade

v %

Komentář AMSP ČR:
V České republice je platforma We.trade jednou velkou neznámou a téměř 90 % českých podniků neví, co od ní mohou očekávat.

H16. Využíváte nebo znáte portál we.trade?

N=301/145/138/155/146

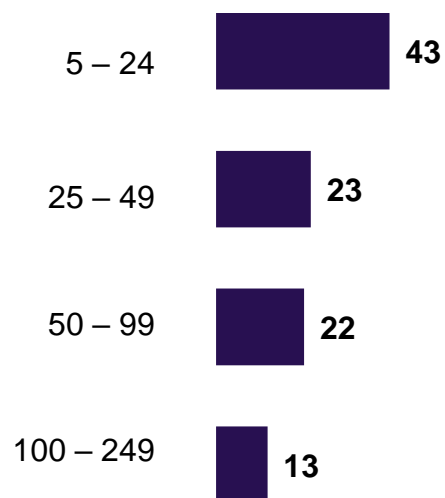
STRUKTURA VZORKU

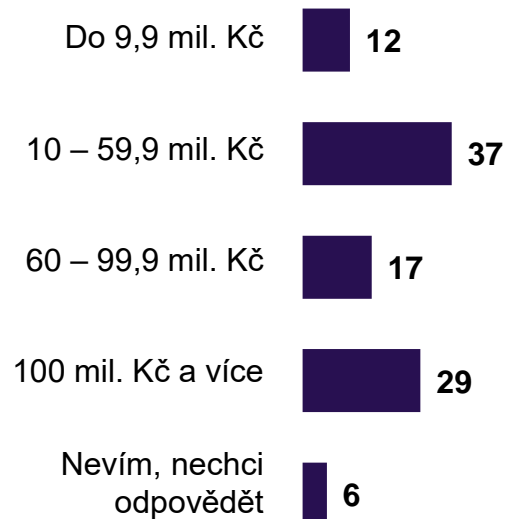
STRUKTURA VZORKU

v %

Počet zaměstnanců

Obrat společnosti

Obor

Zobrazeny obory s alespoň 0,5 %.

N=301